

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság**

ítélete

Az ügy száma: Gfv.VII.30.375/2020/8.

A tanács tagjai: Dr. Vezekényi Ursula a tanács elnöke

Dr. Tibold Ágnes előadó bíró

Dr. Osztovits András bíró

A felperes:

A felperes képviselője: Dr. Farkas Krisztina Ügyvédi Iroda ügyintéző: dr. Farkas Krisztina ügyvéd

Az alperes:

Az alperes képviselője: Dr. Szepesházy Péter ügyvéd

A per tárgya: kölcsön megfizetése

A felülvizsgálati kérelmet benyújtó fél: alperes

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Fővárosi Törvényszék, 67.Pf. 638.052/2019/10.

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Pesti Központi Kerületi Bíróság, 28.P.300.334/2018/36.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 149.708 (száznegyvenkilencezer-hétszáznyolc) forint felülvizsgálati eljárási költséget, továbbá az államnak – külön felhívásra – 471.500 (négy százhetvenegyezer-ötszáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

Indokolás

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

[1]

[2] Az alperes 2008. május 28-án hitelkérelmet nyújtott be a felpereshez „Változó báziskamatú, deviza (svájci frank) alapú kölcsön nyújtásához” gépkocsi vásárlás finanszírozására. Az abban foglaltak szerint a kölcsönszerződés akkor jön létre, amikor a hitelkérelmet a felperes elfogadja. A hitelkérelem tartalmazta az igényelt összeget (4.492.500 Ft), a törlesztőrészletek számát (96), a havi törlesztő részletek összegét (73.589 Ft) és az induló teljes hiteldíj mutató (a továbbiakban: THM) százalékos mértékét (12.49%).

[3] A hitelkérelemben szereplő figyelemfelhívás szerint a bank az igényelt deviza alapú kölcsön kapcsán az adóst érintő kockázatot, különös tekintettel az árfolyamkockázatra, az árfolyamkockázat törlesztésre gyakorolt hatására a kölcsönszerződés általános feltételeinek VIII. fejezetében tárja fel.

[4] Az alperes által aláírt „A kölcsönszerződés feltételei svájci frank alapon” (a továbbiakban: ÁSZF) VIII. „Kockázat feltáró nyilatkozat” címet viselő fejezete szerint „a deviza alapú hitelek általános sajátossága, hogy az Adós számára speciális kockázatokat rejt. Egyrészt a forint/svájci frank árfolyam emelkedésének kockázatát (árfolyam-kockázat), másrészt a svájci frank alapkamat emelkedésének kockázatát. Az árfolyam- és kamatváltozás a teljes tartozásra kihatással van, az árfolyam változás hatása a havi törlesztőrészlet tőke és kamatösszegét is érinti. A kölcsön folyósításakor érvényes vételi árfolyam és a törlesztőrészlet esedékességekor (illetve előtörlesztéskor, vagy résztörlesztéskor) érvényes eladási árfolyam aránya alapján kerül meghatározásra az árfolyamkülönbözet összege. Amennyiben a folyósításkori árfolyam alacsonyabb, mint a törlesztés esedékességének napján érvényes deviza eladási árfolyam, a különbség a folyósításkori havi törlesztőrészleteken felüli fizetési kötelezettséget (árfolyam-veszteséget) okoz. Az árfolyam mozgása a havi törlesztő részletek akár jelentősebb emelkedését okozhatja. Ha a szerződés az eredeti futamidő lejáratá előtt bármely okból (pl. a tartozás lejárat előtti visszafizetése, felmondás, biztosítási esemény) megszűnik, a Bank a teljes fennálló tartozásra érvényesíti a megszűnés napjáig bekövetkezett árfolyam- és kamatváltozás hatását, ami emelkedő árfolyamok és/vagy kamatlábak esetén a tőketartozást meghaladó fizetési kötelezettséget jelent”.

[5] A felperes 2008. május 29-én a hitelkérelmet a kitöltött és aláírt formában, az ÁSZF szerint elfogadta. A THM-et abban 12.48%-ban jelölte meg.

[6] A felek 2012. december 18-án a kölcsönszerződést forint alapúra módosították, meghatározva a módosított tőketartozást, a hátralévő törlesztőrészek számát és összegét, valamint a módosított induló kamat és THM százalékos mértékét.

[7] A felperes 2015. szeptember 30-án kelt levelében a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvényben rögzített elszámolás szabályairól és egyes egyéb rendelkezésekről szóló 2014. évi XL. törvény (a továbbiakban: DH2. tv.) alapján az elszámolást elkészítette, az felülvizsgálnak minősül.

[8] A felperes 2016. szeptember 8-án kelt, és az alperes által 2016. november 7-én kézhez vett levelével a kölcsönszerződést azonnali hatállyal felmondta.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

[9] A felperes keresetében 4.715.208 Ft kölcsön és járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: rPtk) 523. §-a alapján.

[10] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Érdemi védekezésében – többek között – arra hivatkozott, hogy a kölcsönszerződés a hitelintézetekről és pénzügyi vállalkozásokról szóló 1996. évi CXII. tv. (a továbbiakban: rHpt.) 213. § (1) a)-e) pontjai alapján semmis, illetve amiatt is érvénytelen, mert az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás nem volt világos és érthető, ezért az árfolyamkockázat alperesre telepítése az rPtk. 209. § (1) bekezdése és 209/A. § (2) bekezdése alapján tisztességtelen.

[11]

[12] Az első- és másodfokú ítélet

[13]

[14] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy 15 napon belül fizessen meg a felperesnek 4.715.208 Ft-ot és ennek 2016. november 13.-tól a kifizetésig járó évi 17,724%-os mértékű éves késedelmi kamatát.

[15] Az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja körében utalt a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. számú Polgári jogegységi határozat 1. pontjára, és kifejtette, az alperes által aláírt, a felperes által elfogadott hitelkérelem a kölcsön és a törlesztőrészletek összegét forintban határozza meg, azonban a szerződés részét képező ÁSZF II.2. második bekezdése tartalmazza, miszerint a bank a kölcsön összegének átutalása után törlesztési tervet bocsát az adós rendelkezésére. A törlesztési terv tartalmazza a szerződéskötés időpontjában érvényes kamatlábat (bázis kamatláb), az ennek alapján számított havi törlesztőrészleteket (bázis részletek), a folyósítás napján érvényes, az U Zrt. által közzétett magánszemélyekre megállapított hivatalos HUF/CHF deviza vételi árfolyamot (bázis árfolyam). A folyósításkori bázis devizaárfolyam 147,892870 Ft volt, mellyel visszaosztva a 4.492.500 Ft-ot, kiszámítható a folyósított kölcsön összege a kikötött devizában.

[16] Az rHpt. 213.§ (1) bekezdés b) pontja szerint a szerződés tartalmi kelléke a THM százalékos meghatározása. A perbeli esetben ez a jogszabályi előírás is teljesült.

[17] Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az árfolyamkockázatról szóló tájékoztatás megfelelt mind a Kúria 2/2014. számú PJE határozatában, mind az Európai Unió Bírósága (a továbbiakban: EUB) C-51/17. számú ítéletben megfogalmazott követelményeknek. Annak alapján az átlagosan tájékozott, észszerűen figyelmes fogyasztó alperes már a szerződés megkötését megelőzően tudomással bírt arról, hogy az árfolyamkockázat valós, az korlátozás nélkül őt terheli, nincs felső határa, kedvezőtlen helyzetben a havi törlesztőrészletek akár jelentősebb emelkedését is okozhatja.

[18] Az alperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyta. Egyetértett az elsőfokú bíróság döntésével és annak jogi indokaival is.

[19] A fellebbezésben írtakra tekintettel rögzítette, függetlenül attól, hogy a hitelkérelem az igényelt kölcsön összegét forintban jelölte meg, a szerződés megnevezéséből és tartalmából egyértelműen megállapítható, hogy a felek között deviza alapú kölcsönszerződés jött létre.

[20] Utalt a deviza alapú kölcsönszerződésekkel kapcsolatos perekben felmerült egyes elvi kérdésekről szóló 6/2013. PJE határozatában írtakra, és megállapította, hogy a perbeli kölcsönszerződés az abban foglaltaknak megfelelően meghatározza a szerződés tárgyát. Mind a kölcsön összegének, mind a törlesztőrészleteknek a szerződésben foglalt meghatározása megfelel az rHpt. 213. § (1) bekezdésében és a vonatkozó jogegységi határozatokban foglaltaknak.

[21] Az árfolyamkockázatra vonatkozó tájékoztatás kapcsán kiemelte, azt kell vizsgálni, hogy a szerződés részét képező ÁSZF VIII. pontjából egy általánosan tájékozott, észszerűen figyelmes és körültekintően eljáró átlagos fogyasztó mércéjén keresztül vizsgálva felismerhető volt-e, hogy az árfolyamváltozásból eredően ténylegesen fennálló kockázat kedvezőtlen változásának nincs felső határa, az teljes mértékben a fogyasztót terheli, annak bekövetkezése pedig jelentős mértékben megnövelheti a fizetési terheit. Az elsőfokú bírósággal egyezően úgy ítélte meg, hogy a szerződés ezen pontja az árfolyamkockázat tekintetében mindenre kiterjedő, részletes tájékoztatást tartalmazott. Kifejezetten felhívta a

figyelmet arra, hogy a deviza alapú hitel általános sajátossága, hogy az adós számára speciális kockázatokat rejt, amely egyrészt az árfolyamkockázatban, másrészt a svájci frank alapkamat emelkedésének kockázatában nyilvánul meg. A tájékoztatás tartalmazta, hogy az árfolyam- és a kamatváltozás a teljes tartozásra kihatással van, az árfolyamváltozás hatása a havi törlesztőrészlet tőke- és kamatösszegét is érinti, továbbá az árfolyam mozgása a havi törlesztőrészletek akár jelentős emelkedését is okozhatja. Az átlagos fogyasztó mércéjén keresztül vizsgálva az alperes számára is elégséges információt nyújtott az árfolyamkockázat mibenlétéről, arról, hogy a szerződés alapján azt teljes egészében az adós viseli, valamint arról is, hogy az árfolyamváltozás korlátlan is lehet, annak hatására akár jelentős mértékben is megnövekedhet mind a tőketartozás, mind a törlesztőrészletek forintban számított összege. Egyetértett az elsőfokú bírósággal, miszerint a szerződésben szereplő tájékoztatás nem tekinthető túlságosan általánosnak, és a tájékoztatás tartalma alapján az átlagosan tájékozott fogyasztó nem következethetett alappal arra, hogy az árfolyamkockázat nem valós vagy az árfolyamváltozásnak felső határa van, így az őt csak korlátozott mértékben terhelné. A tájékoztatásból ki kellett derülnie számára, hogy a deviza alapú finanszírozás fokozott kockázattal jár, és annak korlátlanága is felismerhető volt számára.

[22] Mindezt a szerződés VIII. pontjában foglalt tájékoztatás a Kúria jogegységi határozatai és EUB ítéletei tükrében is megfelel az rHpt. 203. § (6) és (7) bekezdésében írtaknak, tehát a felperes eleget tett a jogszabályban előírt tájékoztatási kötelezettségének. Fentiekre tekintettel alaptalanul hivatkozott az alperes a szerződés részét képező ÁSZF VIII. pontja tisztességtelenségére.

[23]

[24] **A felülvizsgálati kérelem és ellenkérelem**

[25]

[26] A felperes felülvizsgálati kérelmében elsődlegesen a jogerős ítélet hatályon kívül helyezését és az elsőfokú ítélet megváltoztatásával a keresetet elutasító döntés hozatalát, másodlagosan a jogerős ítélet elsőfokú ítéletre kiterjedő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság új eljárásra és új határozat hozatalára utasítását kérte. Állította a jogerős ítélet az Európai Unió Működéséről Szóló Szerződés 169., 267., 288. cikkeibe, a fogyasztókkal kötött szerződésekben alkalmazott tisztességtelen feltételekről szóló 93/13/EGK irányelv (a továbbiakban: fogyasztói irányelv) 3-6. cikkeibe, a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (a továbbiakban: rPp.) 3. § (3) bekezdésébe, az rPtk. 209. § (1) bekezdésére, 685. § e) pontjába, az rHpt. 210. § (2) bekezdésébe, 213. § (1) bekezdés a)-e) pontjaiba, 2. számú mellékletének I./10.2. a) pontjába, a fogyasztókkal szembeni tisztességtelen kereskedelmi gyakorlat tilalmáról szóló 2008. évi XLVII. törvény (a továbbiakban: Fttv.) 3-8. §-aiba ütközik .

[27] Kérte a felülvizsgálati eljárás tárgyalásának felfüggesztését az EUB C-932/19., C-609/19., C-268/19. és C-600/19.számú előzetes döntéshozatali eljárások befejezéséig. E kérelmét az egyes előzetes döntéshozatali kérelmekben feltett kérdések idézését követően azzal indokolta, nyilvánvaló, hogy mindegyik döntés olyan „vezérüggyé válhat”, mely

minden folyamatban lévő devizahiteles ügyet érinthet, így jelen ügyben akár eltérő érdemi döntést is hozhat vagy további bizonyítást tehet szükségessé.

[28] Alperes előadta, „minden kereseti kérelme minden jogcímét, indokát, ténybeli és jogi alapjait fenntartja”, azokat kérte a felülvizsgálati kérelme részének tekinteni, ugyanez vonatkozik a fellebbezési indokaira és érveire is.

[29] Eljárási szabálysértésként arra hivatkozott, hogy az eljáró bíróságok nem végezték el a bizonyítási teher kiosztását. A szükséges tájékoztatási minimum két kötelező eleme az EUB C-51/17. számú ítéletének 74. pontjában került megfogalmazásra: egyrészt a forint súlyos leértékelődése, másrészt a külföldi kamatlábak emelkedése.

[30] Az árfolyamkockázatról adott tájékoztatás körében hivatkozott arra, hogy a kockázatteltérítés nem volt egybefüggő: az ÁSZF VIII. pontja és a hitelkérelem lábjegyzete nem egy helyen, nem is egy dokumentumban van, amire nem voltak figyelemmel az eljáró bíróságok. A Kúria több határozatában is rámutatott arra, hogy nem megfelelő a tájékoztatás, ha a fogyasztónak az információkat „morzsánként kell összecsipegetni” a különböző dokumentumokból. Így bizonyosan az árfolyamkockázat teljes kiesésével kell számolni emiatt is.

[31] Alperes előadta, ugyan tisztában volt a kockázat létevel, azonban nem volt világos számára, hogy egyrészt milyen súlyosságú gazdasági következményekre kell számítani, másrészt milyen valószínűséggel fog bekövetkezni az adott negatív kimenetelű esemény. Ez a kapott tájékoztatóból nem tűnt ki. Az alperes a médiából és az ügyintézőktől kapott szóbeli tájékoztatókból megnyugtató válaszokat kapott, ami arról szólt, hogy nem valószínű jelentős mértékű árfolyam emelkedés a futamidő alatt. A felperes csupán formálisan tett eleget az rHpt. 203. § (6)-(7) bekezdésben előírt kockázat feltérítési kötelezettségének.

[32] Alperes hangsúlyozta, a jelentős kifejezés használata önmagában nem alkalmas az adósi árfolyamkockázat viselés felső határ nélkülségére történő figyelmeztetésre. Ami jelentős az ugyan biztosan nagy, de egyaránt lehet korlátlan vagy korlátolt is. A Kúria gyakorlatából és a C-51/17. számú ítéletből is az következik, hogy nem elég a kockázat teljességének és korlátatlanságának „kikövetkeztethetősége”, annak kifejezetten „ki kell tűnnie” a tájékoztatásból (BH 2020.45). Ezzel szemben a jelen perben az első- és másodfokú ítélet „nagyjából azt rögzíti”, hogy „mivel az ellenkezőjére nincs utalás a tájékoztatóban, ezért ez elegendő”. Alperes elfogadhatatlannak tartotta a jogerős ítéletben a Bankszövetség 2006. január 31-i MTI-közleményének bagatellizálását. Előadta továbbá, hogy a kellő idő követelménye sem érvényesült az adott esetben. A szerződésnap kockázatteltérítés kivételével lehet megfelelő, de e megfelelés ténybeli körülményeit ilyenkor a felperesnek kell igazolnia. Ezt a felperes nem bizonyította, a hitelkérelemben írtak „olyan csekély tájékoztatást jelentenek, hogy ez nem jelent valós felkészülési időt”.

[33] Alperes az rHpt. 213. § (1) bekezdés a)-e) pontjai vonatkozásában azt emelte ki, hogy azok fogyasztóvédelmi imperatív szabályok, amelyeket mérlegelést nem tőrően kell alkalmazni. Az a) pont tekintetében rögzítette, sem a hitelkérelem, sem a kölcsönszerződés, sem a törlesztési értesítő nem tartalmazza az alperes által igényelt és a felperes által folyósítani vállalt 4.492.500 Ft kölcsön összegének svájci frank ellenértékét. A konverzió

pontos menete meghatározásának hiányában a fogyasztó számára nincs olyan érthető információ, amely alkalmas lehet arra, hogy a konverzió tényét, mikéntjét kétségtelenül és ellenőrizhető módon felismerje, nem lehet egyértelműen meghatározni a CHF-ben nyilvántartott alperesi tartozást, ezért a kölcsönszerződés ez okból semmis.

[34] A hitelkérelem és a szerződés eltérő THM-je kapcsán nem elegendő a százalékos meghatározottságra utalás, hiszen nem (a valósághoz képest) téves kiszámításról, feltüntetésről, hanem belső szerződéses ellentmondásról van szó, amely viszont meg nem határozottsághoz, azaz semmisséghez kell, hogy vezessen. A törlesztőrészletek számítási módja nem került rögzítésre, önmagában a devizaárfolyam-típus ÁSZF-beli szerepeltetése azt nem elégíti ki. A másodfokú bíróság megkerülte ezt a kérdést.

[35] Az alperes végül arra hivatkozott, hogy a perbeli szerződés árfolyamrést tartalmazott, amely kikötés kétségen felül tisztességtelen. Álláspontja szerint az EUB C-118/17. számú ítéletéből az következik, hogy a kieső feltétel pótlása csak akkor lehetséges, ha az az adós érdekében áll. Jelen ügyben nem áll az alperes érdekében a kieső rendelkezés pótlása, mert akkor fennmaradhat az árfolyamkockázat-viselési kötelezettsége. Ha a szerződés nem teljesíthető, akkor a kereset elutasításának van helye. Az eljáró bíróságoknak hivatalból észlelniük kellett volna a nyilvánvaló érvénytelenségi okot. Mivel nem tették meg, ezért azt a Kúriának kell észlelnie, és az elsőfokú bíróságot új eljárás lefolytatására utasítania. Utalt arra, a V-732/2019-es AB határozat tükrében „nem releváns” a Kúria azon gyakorlata, amely hazai eljárásjogi határidős és más akadályt lát e körben. Az uniós jog primátusa minden tekintetben felülírja a hazai eljárásjogot, annak határidőit, korlátait.

[36] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmében a jogerős ítélet hatályában fenntartását kérte. Részletes kifejtett álláspontja szerint nem állnak fenn az eljárás felfüggesztésének a feltételei.

[37] Az alperes 6. sorszámú beadványában a C-670/2020. számú előzetes döntéshozatali eljárásra tekintettel is kérte az eljárás felfüggesztését.

[38]

[39] **A Kúria döntése és jogi indokai**

[40] A Kúria elsődlegesen az alperes felfüggesztés iránti kérelmét vizsgálta, és megállapította, hogy a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott, az EUB előtt folyamatban lévő egyik eljárás sem indokolja jelen felülvizsgálati eljárásban a per tárgyalásának a felfüggesztését az rPp.152. § (2) bekezdése alapján. A C-609/19. számú ügyben az előzetes döntéshozatali eljárást kezdeményező nemzeti bíróság a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdése és a 3. cikkének (1) bekezdése értelmezését kérte: milyen szempontok alapján kell vizsgálni a deviza alapú kölcsönszerződés árfolyamkockázatára vonatkozó szerződéses rendelkezések világos és érthető megfogalmazását. Lényegében ugyanez a kérdés a C-670/20. számú ügyben is. A Kúria utal arra, hogy tartalmilag a kérdést az EUB már megválaszolta, például a felülvizsgálati kérelemben is hivatkozott C-186/16. számon 2017. szeptember 20-án

hozott ítéletében (41. és 51. pontok), valamint a C-51/17. számon 2018. szeptember 20-án hozott ítéletében (78. és 83. pontok). A C-258/19. számon folyó előzetes döntéshozatali eljárás tárgya a módosító megállapodás érvényességével kapcsolatos, és bár jelen per tényállása szerint a felek a szerződésüket módosították, nem a szerződésmódosítás érvénytelensége képezi a felülvizsgálati eljárás tárgyát. Hasonlóképpen nincs tartalmi összefüggés a felülvizsgálati kérelemben megjelölt jogszabálysértések és a C-600/19. számú előzetes döntéshozatali eljárásban indítványozott kérdések között. A Kúria megjegyzi, az alperes azon általános utaláson túl, hogy „minden folyamatban lévő devizahiteles ügyet érinthetnek”, maga sem jelölte meg, hogy e két utóbbi előzetes döntéshozatali eljárás álláspontja szerint mennyiben, milyen okból képezi a Kúria döntésének előkérdését. A C-932/19. számon folyó eljárásban feltett kérdés a perbeli jogvitára az alább kifejtettek szerint szintén nem hathat ki.

[41] Az alperes azt maga sem állította felülvizsgálati kérelmében, hogy a megelőző eljárásokban az árfolyamrésre vonatkozó szerződéses rendelkezések tisztességtelenségének megállapítását, jogkövetkezményének megállapítását kérte volna. A vonatkozó magyar polgári eljárásjog felülvizsgálatra vonatkozó szabályai szerint olyan jogkérdés, amely a megelőző eljárás tárgya nem volt a felülvizsgálati eljárás tárgyát nem képezheti (kGD2017.119, Kúria Pfv.I.21.212/2019., Gfv.VII.30.828/2016/5.). Az uniós jog vonatkozó szabályozásának hiányában az eljárás szabályai a nemzeti jogra tartoznak [C-439/08. sz. (64.)]. Az alperes nem jelölt meg a felülvizsgálati kérelmében olyan uniós jogi normát, amely ellentétes lenne az rPp. felülvizsgálati eljárás kereteit meghatározó rendelkezéseivel.

[42] A Kúria a jogerős ítéletet az rPp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között vizsgálta, és azt az abban megjelölt okokból nem találta jogszabálysértőnek.

[43] Az alperes felülvizsgálati kérelmében úgy nyilatkozott, hogy az eljárás során elhangzott érveit változatlan formában fenntartja. A Kúria már több határozatában rámutatott, a felülvizsgálati eljárás nem a másodfokú bírósági eljárás folytatása, hanem rendkívüli perorvoslat, amelyben az elsőfokú eljárásban előadott nyilatkozatok, illetve a fellebbezés ismételt elbírálására nincs mód, az azokban foglaltak nyilvánvalóan nem tartalmazhatnak indokokat arra vonatkozóan, hogy a fellebbezést elbíráló másodfokú bíróság mely jogszabályt milyen módon sértett meg (BH 1995.99.II., BH 1998.558.II., Kfv.IV. 35.169/2014. BH2015.241.). Erre tekintettel a Kúria nem tekinthette a felülvizsgálati kérelem tartalmának az alperes által a korábbi beadványaiban előadottakat.

[44] A felülvizsgálati eljárás tárgya a jogerős ítélet, a Kúria a felülvizsgálati eljárásban kizárólag a felülvizsgálati kérelem keretei között járhat el. Az rPp. 272. §-a és az azt értelmező, a felülvizsgálati kérelem hivatalbóli elutasításának egyes kérdéseiről szóló 1/2016.(II.15.) PK vélemény szerint a jogerős ítélet abban a körben bírálható felül, amely tekintetében a fél a megsértett jogszabályhelyet, valamint annak indokát is előadja, hogy a határozat miért jogszabálysértő.

[45] Az alperes felülvizsgálati kérelmében az rPtk. 209. § (1) bekezdésével összefüggésben hangsúlyosan állította, hogy a felperes által nyújtott árfolyamkockázatról történt tájékoztatás nem felelt meg sem az EUB határozataiban, sem a Kúria iránymutatásaiban kifejtetteknek. E

körben olyan BH-ban megjelent kúriai határozatokra is hivatkozott, amelyekben a Kúria a tájékoztatás tisztességtelenségét megállapította. Tényként rögzíthető ugyanakkor, hogy ezekben az ügyekben a felperestől eltérő pénzügyi intézmény, eltérő tartalmú tájékoztatójának megítélésére került sor.

[46] Az alperes alaptalanul állította, hogy a perben eljáró bíróságok megsértették az rPp. 3. § (3) bekezdését. Tény, hogy a pénzintézetet terheli annak bizonyítása, hogy a fogyasztó tájékoztatása az elvárt tartalommal megtörtént. E bizonyítási kötelezettségének a felperes az alperes által aláírt, a kockázatfeltáró nyilatkozatot tartalmazó ÁSZF csatolásával eleget tett. A perben – a felülvizsgálati kérelemben hivatkozottakkal szemben – nem merült fel adat arra, hogy az alperes az írásban adott tájékoztatáson felül további, vagy azzal ellentétes tájékoztatást kapott volna a felperes ügyintézőitől. Annak megítélése pedig, egyéb bizonyítékok hiányában, hogy az írásban, bizonyítottan adott tájékoztatás tartalma megfelel-e a világosság és érthetőség kritériumainak (ezen belül az kitér-e az alperes által kiemelt elemekre) nem bizonyítási, hanem a bíróság döntési kompetenciájába tartozó kérdés. Erre tekintettel e körben nem terhelte az eljáró bíróságokat az rPp. 3. § (3) bekezdése szerinti tájékoztatási kötelezettség.

[47] Az alperes hangsúlyozta, a szükséges tájékoztatási minimum két kötelező elemét a C-51/17. számú ítélet 74. pontja fogalmazta meg akként, hogy abban ki kell térni a forint súlyos leértékelődésének és a külföldi kamatlábak emelkedésének a törlesztőrészekre gyakorolt hatására. A Kúria rámutat, az EUB a 135/77. számú Bosch ügyben hozott ítéletében általános jelleggel úgy foglalt állást, hogy az előzetes döntéshozatali eljárásban kihirdetett ítélete rendelkező részében írtak kötik a tagállami bíróságot az uniós jogértelmezés körében, a döntés indokainak figyelembevételével. Ebből is következik, hogy az EUB által felállított követelményrendszer megvalósulását az árfolyamkockázati tájékoztatás tisztességtelenségének megítélése során összességében kell vizsgálni, azt nem kell, illetve nem lehet taxatív felsorolásnak tekinteni, ahogy nem lehet egyes elemeket sem kiragadottan értékelni, hanem a szerződés egyéb rendelkezései figyelembevételével kell megítélni, hogy a nyújtott tájékoztatás megfelel-e a tisztességes tájékoztatással szemben felállított követelményrendszernek.

[48] Ezzel összhangban rögzítette a Kúria a 2/2014. PJE határozatában, hogy abban az esetben, ha a szerződés szövegéből és a pénzügyi intézmény által nyújtott tájékoztatásból egyértelműen felismerhető volt az „átlagos fogyasztó” mércéjén keresztül megítélt konkrét fogyasztó számára, hogy az árfolyamkockázat korlátozás nélkül kizárólag őt terheli, és hogy az árfolyam rá nézve kedvezőtlen változásának nincs felső határa, a vizsgált kikötés tisztességtelenségét az rPtk. 209. § (5) bekezdésében foglaltakra tekintettel nem lehet megállapítani.

[49] Az EUB a C-227/18. számú végzése rendelkező részében megállapította, a fogyasztói irányelv 4. cikkének (2) bekezdését és 5. cikkét úgy kell értelmezni, hogy az e rendelkezésekben előírt világos és érthető megfogalmazás követelményének megfelel az a devizaalapú kölcsönszerződés, amely olyan feltételt tartalmaz, amely úgy terheli a fogyasztóra az árfolyamkockázatot, hogy nem figyelmezteti kifejezetten arra, miszerint az árfolyamváltozásnak nincs felső határa, és amely csak tájékoztató jelleggel említi meg a kölcsön devizában kifejezett összegét és a törlesztőrészek nemzeti fizetőeszközben kifejezett összegét, amennyiben egyfelől a fogyasztót nem csupán arról a lehetőségről

tájékoztatást, hogy annak a devizának az árfolyama, amelyben a kölcsönszerződést megkötötték, emelkedhet vagy csökkenhet, hanem értékelni tudja az árfolyamkockázatnak a pénzügyi kötelezettségeire gyakorolt – esetlegesen jelentős – gazdasági következményeit is, másfelől a kölcsönfelvevő rendelkezésére bocsátott teljes összeg és a törlesztőrészek összege egyértelműen meghatározható.

[50] Az adott ügyben a Kúria egyetértett a perben eljáró bíróságok egyező álláspontjával, miszerint a tájékoztatás megfelelt a fenti szempontoknak. A hitelkérelemhez fűzött a „Kölcsönszerződés feltételei svájci frank alapon” megnevezésű dokumentum „Kockázatfeltáró nyilatkozat” címet viselő VIII. pontja egy helyen ad tájékoztatást arról, hogy az árfolyam fogyasztóra negatív módon történő bekövetkezése realitás, az jelentősen megnövelheti a havi törlesztőrészlet tőke és kamatösszegét, továbbá a kamatláb változás is kihatással van a fogyasztó fizetési kötelezettségeire. A felperes a hitelkérelemben az ÁSZF-ben szereplő, a deviza alapú kölcsön kapcsán az adóst terhelő kockázatokról adott tájékoztatásra, annak ÁSZF-en belül található VIII. pontjára a hitelkérelemben külön is felhívta az alperes figyelmét.

[51] Az alperes ugyan állította, hogy nem állt kellő idő rendelkezésére a kapott tájékoztatás megfontolására, de ezzel összefüggésben konkrét értékelhető előadása nem volt arra vonatkozóan, hogy miért kényszerült a hitelkérelem benyújtására az adott időpontban.

[52] Az alperes felülvizsgálati kérelmében konkrét indokolással alátámasztva megsértett jogszabályhelyként az rHpt. 213. § (1) bekezdés a), b) és e) pontját is megjelölte. Az a) és e) ponttal összefüggésben a Kúria maradéktalanul egyetértett a perben eljáró bíróságok jogi álláspontjával, miszerint egyértelműen megállapítható, hogy CHF alapú kölcsönszerződés megkötésére került sor. Ezt többek között a hitelkérelem és a kölcsönszerződés feltételei című dokumentum elnevezése és az abban rögzített irányadó árfolyamok kellően igazolják.

[53] Az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja alapján a szerződés akkor semmis, ha az nem tartalmazza a szerződés tárgyát. A deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződések tárgyának és törlesztő részleteinek meghatározásával kapcsolatos elvi kérdésekről szóló 1/2016. PJE határozat értelmében – a jogerős határozatban részletesen kifejtettek szerint – a deviza alapú fogyasztási és lakossági kölcsönszerződés abban az esetben is megfelel az rHpt. 213. § (1) bekezdés a) pontja által előírt követelménynek, ha az írásba foglalt szerződés – ideértve az annak a szerződéskötéskor részévé vált általános szerződési feltételeket is – a kölcsön összegét forintban (lerovó pénznem) határozza meg, feltéve, hogy az így meghatározott kölcsönösszeg devizában (kirovó pénznem) kifejezett egyenértéke pontosan kiszámítható az átszámítás szerződésben rögzített későbbi időpontjában, ennek hiányában a folyósításkor, az akkor irányadó árfolyam figyelembevételével. Az adott esetben ez kiszámítható volt a folyósításkor irányadó árfolyam figyelembevételével, az elsőfokú bíróság az ítéletében e számtani műveletet el is végezte. Amennyiben a számításhoz szükséges adatokat a szerződés megfelelően tartalmazza, jogszabálysértés nem állapítható meg abban az esetben sem, ha azt a fogyasztó maga a szerződéskötéskor nem tudja elvégezni. Ugyanez vonatkozik a törlesztőrészek meghatározottságára is [rHpt. 213. § (1) bekezdés e) pont] a jogerős ítélet [63]-[65] pontjaiban helytállóan kifejtettek szerint. E körben a Kúria arra is utal, hogy iratellenesen hivatkozott az alperes arra, hogy a másodfokú bíróság megkerülte a törlesztőrészek kérdését.

[54] Az alperes hivatkozott az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjának a megsértésére is, azonban ezzel kapcsolatban a másodfokú bíróság ítéletének indokolása megállapítást nem tartalmaz. Az alperes felülvizsgálati kérelmében nem sérelmezte, hogy a másodfokú bíróság az rHpt. 213. § (1) bekezdés b) pontjával összefüggésben nem foglalt állást, e körben az rPp. vonatkozó 253. § (2) bekezdését mint megsértett jogszabályhelyet nem tüntette fel, és felülvizsgálati kérelmében csak állította, miszerint a THM a szerződésben tévesen került megjelölésre, de hogy ezt az érvet mire alapozza, nem fejtette ki. Mindezekre tekintettel ezt a kérdést a Kúria érdemben nem vizsgálhatta. Ugyancsak nem vizsgálhatta azon, a továbbiakban felsorolt jogszabályhelyek megsértését, amelyek tekintetében a felülvizsgálati kérelem érdemi indokolást nem tartalmazott, utalva a korábban kifejtettekre. A fentiekén túl nem volt szükséges kitérnie a felülvizsgálati kérelem azon hivatkozásaira (pl. az alperes keresetében foglaltakra utalás, a Bankszövetség közleményének bagatelizálása a másodfokú határozatban), amelyek nyilvánvalóan nem a jelen ügyre vonatkoznak).

[55] Az alperes részletesen előadott álláspontja szerint – hivatkozva EUB C-932/19. számú előzetes döntéshozatali eljárásának tárgyára, valamint az Alkotmánybíróság V/00732/2019. számú végzésében írtakra – az uniós jog primátusára tekintettel az rPp. szabályainak félretételével a Kúriának hivatalból észlelnie kell a Kúriának a pénzügyi intézmények fogyasztói kölcsönszerződéseire vonatkozó jogegységi határozatával kapcsolatos egyes kérdések rendezéséről szóló 2014. évi XXXVIII. törvény (a továbbiakban: DH1 tv.) 3. §-ában semmisnek nyilvánított, árfolyamrés alkalmazására vonatkozó kikötést. A nemzeti eljárásjog és az uniós jog viszonya tekintetében a Kúria visszautal a már hivatkozott C-439/08. számú ítéletre.

[56] A C-118/17. számú döntésre hivatkozással is állította a hivatalbóli észlelés kötelezettségét. Mivel törvényi rendelkezés folytán a tisztességtelen szerződési feltétel a szerződésből kihullott, és helyébe diszpozitív törvényi rendelkezésnek megfelelő tartalmú DH törvényi rendelkezés lépett, és a tisztességtelenül felszámított összegek az elszámolás során az alperes javára jóváírásra kerültek, a bíróságoknak nem kellett, nem lehetett az árfolyamrésszel kapcsolatos szerződéses rendelkezések tisztességtelenségét hivatalból észlelniük és a részleges semmisség jogkövetkezményét levonniuk.

[57] A kifejtettekből következően a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria az rPp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

[58]

[59] **Záró rész**

[60]

[61] Az rPp. 270.§ (1) bekezdése folytán alkalmazandó 78.§ (1) bekezdése szerint az eredménytelen felülvizsgálati kérelmet előterjesztő alperes viseli a saját felülvizsgálati költségét és köteles a felperes felülvizsgálati eljárási költségének megfizetésére, amely költség a felperes képviselőt ellátó jogi képviselő ügyvédi munkadíjának összege. A Kúria a munkadíj összegét a bírósági eljárásban megállapítható ügyvédi költségekről szóló 32/2003.

(VIII.22.) IM rendelet 3. § (1) és(5) bekezdéseiben, valamint a 4/A.§ (1) bekezdésében foglaltakra figyelemmel állapította meg. Az alperes köteles a személyes költségfeljegyzési jogára tekintettel le nem rótt felülvizsgálati eljárási költség állam javára történő megfizetésére a költségmentesség alkalmazásáról szóló 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése alapján.

[62] Az ítélet ellen a felülvizsgálatot az rPp. 271. § (1) bekezdésének e) pontja zárja ki.

[63] A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a veszélyhelyzet során érvényesülő egyes eljárásjogi intézkedések újbóli bevezetéséről szóló 112/2021. (III. 6.) Korm. rendelet 27.§ (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

[64]

[65] Budapest, 2021. április 16.

Dr. Vezekényi Ursula sk. a tanács elnöke, Dr. Tibold Ágnes sk. előadó bíró, Dr. Osztovits András sk. bíró

A kiadmány hitelül:

/Seres Józsefné/

tisztviselő